

פרוטוקול מס' 12/ג
מישיבת ועדת הכלכלהמיום ג' ח' בשבט תשי"ד - 12.1.54
בשעה 11.00משתתפים:חברי הועדה:

מ. בנטוב - היו"ר
 י. אורי
 ש. בבה
 א. וילנסקי
 ש. זיסמן
 א. כהן
 ע. מימון
 ש. ניצני
 ש. פרלשטיין
 ר. פלדמן

מוזמנים:

מר גולנדברג - מנהל מרכז ההשקעות.
 מר ליכטנשטיין - מטעם משרד מסחר ותעשייה

סדר-היום:

- א. המשך סיכום הדיון בבעיות יבוא מוצרים מוגמרים;
- ב. דרכי מתן רישיונות יבוא על ידי מרכז ההשקעות.
- ג. חוק לעדוד השקעות הון, בעקבות הצעה לסדר היום של חבר הכנסת פורדר.

היו"ר מ. בנטוב:

אני פותח את הישיבה.
 בסדר היו: א. ממדך וסיפון הדיון בבעיות יבוא מוצרים מוגמרים; ב. מתן רישיונות יבוא על ידי מרכז ההשקעות. הזמנו לישיבה זו את חבר הכנסת פורדר, שהציע הצעה לסדר היום על חוק לעדוד השקעות הון בארץ, כדי לברר בהזדמנות זאת גם את ההצעה הזאת שהועברה אלינו מהכנסת.

בישיבה הקודמת סיימנו את פרק ההצעות הנוגעות למכס. ועתה יש לי עוד כמה הצעות והראשונה:

לגבי כלהמקרים של יבוא כמויות מסחריות של סחורה בלי רישיונות יבוא, רואה הועדה צורך שיחרימו את סחורות היבוא הללו, ויוטל עוסף על כך קנס כבד על היבואנית. והממשלה תדאג להבטחת בסיס חוקי לפעולה ממין זה.

הכוונה היא ללחום נגד מקרים שהיו, שאנשינו היו מביאים כמויות גדולות של סחורה ללא רישיונות יבוא, ואחר כך יצאו ידי חובתם על ידי כך ששילמו קנס סמלי. ההצעה אומרת גם להחרימם את סחורה וגם להטיל קנס נוסף, כדי פעם אחת לתמיד לסתום פירצה זו.

ש. פרלשטיין:

אני חושב שבהצעה זו איננו ממצים את כל האפשרויות, הפרינציפ היסודי צריך להיות שכל סחורה המובאת ללא רשיון, צריך להחזיר אותה לרי-אכספורט. רק במקרים יוצאים מן הכלל אני מוכן לקבל את הצעתך; במקרים שהדבר אינו ניתן לביצוע, יטילו על הסחורה קנט גבוה.

היו"ר מ. בנטוב:

מי יעשה את הרי-אכספורט?

ש. פרלשטיין:

היבואן שהביא את הסחורה. ישנם גם מקרים של מכרזים של הממשלה על רי-אכספורט, אם היבואן אינו מוכן לעשות זאת, צריכה הממשלה לעשות זאת.

ש. לבית:

אני מקבל את הצעת היו"ר, אבל אני מציע לכלול גם את המתנות והחבילות בסעיף זה. כמו כן מקבל אני את הצעת מר פרלשטיין בדבר הרי-אכספורט, אבל אני מתאר לי ש הממשלה יכולה לעשות זאת במסגרת חוזי החליפין.

א. כהן:

גם לגבי המלצה זו יש לי להעיר אותה הערה שהעירותי בישיבה הקודמת - הכל במסגרת של מדיניות מסוימת, של מקום וזמן. ואינני רואה איך המלצות אלו מבטיחות את הגמישות הדרושה במקרים כאלה. יכול להיות שהיום מוצר מסויים מתחרה בתוצרת הארץ, ובעוד שבועיים יכול להיות מחסור במוצר זה, ולא יהיה צורך בעשיית רי-אכספורט. אני מסכים להחרמה, אבל הייתי מציע לומר, שיש להקים ועדה צבורית מיעצת לענין זה.

מר ליכטנשטיין:

אנטי לי להעיר הערה פורמלית: סחורה שמגיעה ללא רשיון יבוא מוחרמת אוטומאטית לפי החוק, בין אם היא מתחרה בתוצרת הארץ ובין אם לא. והשאלה מתעוררת לא בענין החרמה, אלא בענין שחרור הסחורה, סמכות שנתנה לפי החוק בזמן המנדט לנציב העליון, וכעת היא בידי אותם השרים שהם רשיות מוסמכות.

מה שנוגע לרי-אכספורט, המשרד שלנו דן בענין זה, היות וצמח ההחרמה אינה מגינה על תוצרת הארץ, כי אחר כך הסחורה נמכרת על ידי פמכס, ולמעשה החרמה היא רק עונש לגבי היבואן, אבל הפגיעה בייצור המקומי בעינה עומדת. לכן עובדה כבר תכנית, שהופעלה במקרים מסויימים. אין זה עדיין קו כללי, אבל אני חושב שנגיע לכך, שבכל מקרה כזה מוטרים את הסחורה למכון לייצוא כדי לקבוע אם הסחורה מתאימה לרי-אכספורט, ובאיזה תנאים. איננו מעוניינים ברי-אכספורט בלתי מורטן, כי אם נשלח סחורה מסויימת לתורכיה, אנו יכולים לפגוע בייצור המקומי שלנו המיועד לתורכיה.

הפרוצדורה היא בערך כזאת: אחרי שסחורה כזאת מגיע ומוחרמת, היא נמסרת לטיפול למכון לייצוא, והמכון קובע אם היא נתנה לייצוא ולא יזה ארצות, אחר כך מציעים מכרז, ומוכרים את הסחורה למי שמציע את הסכום הגדול בדולרים. הדיספוזיציה של התמורה, אם להחרים את התמורה או לא, זה ענין שלפי המצב הקיים נתון לשיקול דעת. אם רוצים להעניש את היבואן על ידי זהושהוא יפסיד את כל התמורה, מוטרים לו את התמורה בכסף ישראלי, והמטבע הזר הולך לקופת המדינה.

אינני חושב שאפשר באופן מעשי גם להחרים את הסחורה או את התמורה וגם להטיל קנס. אינני יודע גם אם זה נתן מבחינה סוקית.

היו"ר מ. בנטוב:

לאור הדברים שנאמרו פה אני רוצה להגיד קודם כל, שהייתי שמח אילו הייתה הזו היה רק ויכוח תיאורטי. אבל אני חושב שהוא גרם על ידי עובדות מסויימו. אם מר ליכטנשטיין אומר, שבעצם יש חוק של החרמה אוטומאטית ורק שר יכול לבטלו ולשחרר את הסחורה, המציאות מקבלת צורה עוד יותר עגומה, כי הביאו לנו מקרים של יבוא ללא רשיונות, שאחר כך שוחרר ויצא לשוק. אמנם שילמו קנסות אך הם היו קטנים ולא עמדו בפרופורציה לנזק שהיבוא הזה גרם. את הפירצה הזאת עלינו לסחוט. על כן: א. אנו צריכים לומר בהמלצתנו, שההחרמה צריכה להיות מבוצעת בכל המקרים;

שאינן צורך לחקן את הבסיס החוקי, ואז אני מוכן למחוק את המשפט האחרון בהצעה;

ג. יש לכלול בהמלצה הטלח קנסות נוספיי. על ההחרמה. מדוע אני עומד על כך? כי במצב הקיים מוכנים היבואנים לקבל על עצמם ריזיק ואילו אני מעונין להגביר את הריזיק הזה, כי אם הם ידעו שגם יחרימו את הסחורה וגם יטילו עליהם קנס, לא יביאו.

מה שנוגע לרי-אכספורט, אני מקבל את הצעה מר פרלסטין, לצורך להוסיף בהמלצה, שלגבי סחורות העולות לפגוע בייצור המקומי, הממשלה צריכה לדאוג לרי-אכספורט של הסחורות הללו, כמובן אחרי ההחרמה ולא לפני כן.

ע. מימוני:

אינני חושבת שאם יוטל על סחורה שמוכרת ללא רישיון קנס בלבד, זה ישנה איזה דבר, כי את הקנס מטלח הצרכן. על כן צריך גם להטיל קנס כספי גדול וגם להחרים את הסחורה שתעבור לרשות הממשלה, והממשלה תמכור את הסחורה במחיריה המקובלים.

היו"ר מ. בנטוב:

אני מבין שהפלוגתא היחידה היא - אם נוסף על ההחרמה יש להטיל גם קנס כספי.

ש. פרלסטין:

אני חושב שזה אינו מוטרי ואינו הגיוני.

היו"ר מ. בנטוב:

בקודקס הפלילי יש עבירות שמוטל עליהן גם קנס וגם מאסר.

א. כהן:

כאן מדובר לא על שני עונשים כי אם על שני קנסות.

היו"ר מ. בנטוב:

יבואן המביא 5 טרנספורטים עושה חשבון ששנים יחרימו לו ו-3 יצליח להעביר, ועל כן הוא מוכן להסתכן. אבל אם הוא ידע שיחרימו לו את כל הסחורה וגם יטילו עליו קנס כספי, לא יביא יותר.

ש. לביא:

אני מציע לראות הבאת סחורות ללו רישיון כעבירה פלילית.

היו"ר מ. בנטוב:

אנו לא נקבע את החוק. אנו מגישים את המלצתינו ובהתאם להמלצה יצטרכו לעבד את החוק. אבל אני מוכן להגיד "ענס כספי" במקום קנס.

ש. פרלסטין:

אני מתנגד לכך.

היו"ר מ. בנטוב:

אני מעמיד את ההצעה להצבעה.

ה צ ב ע ה

נדחתה ההצעה להמליץ על הטלת קנס כספי נוסף להחרמה.

הסתיגות ליו"ר מ. בנטוב

היו"ר מ. בנטוב:

אני מעמיד להצבעה את הצעה חבר ה כנסת לביא - לחוקק חוק המחייב עונש בעד יבוא סחורה

בלי רישיון.

ש. זיסמן:

אני קובע שאי אפשר לקבל המלצה כזאת מבלי לטמוע בחילה את היועץ המשפטי, כי אני אומר שיש חוק שאינו מחיר הבאת סחורה בלי רישיון.

היו"ר מ. בנטוב:

אני חושב שבאורה כללית אפשר לקבל המלצה כזאת גם מבלי לטמוע את היועץ המשפטי.

ה צ ב ע ה

נדחתה הצעת חבר הכנסת לביא, לחוקק חוק המחייב ענש בעד
יבוא סחורה בלי רשיון יבוא.

היו"ר מ. בנטוב:

החלק השלישי של ההצעה פוגע לגבי סחורות
מוגמרות שעלולות לפגוע בייצור המקומי,

על הממשלה לדאוג לרי-אכטפורט.

ההצעה נתקבלה

היו"ר מ. בנטוב:

ובענין רשיונות יבוא הצעתי היא:
הועדה ממליצה, שלהבא לא ינחנו רשיונות
יבוא למוצרים המיוצרים בארץ, או מאפטר לייצר כמוהם בארץ, אה מחירם
לא יעלה על מחיר המבטא שעוד של דולר -4 לירות, אלא אם כן יוכח שהמוצרים
המיוצרים בארץ אין בהם כל ערך מוסף.

זוהי הצעה פרללית להצעה בענין המכס.

ס. פרלסטין:

אינני רוצה לחזור על הניכוח שחיה בישיבה
הקודמת בענין זה, שדבר זה מאפטר
ליצרנים המקומיים להעלות את המחיר של התוצרת המקומית עד שעל של 4 לירות
הדולר. המגמה שלנו צריכה להיות ברורה ופשוטה בנדון זה: המחיר של התוצרת
צריך להיות מוחאם למחירים בחו"ל, והגבול צריך להיות - 2,5 לירות הדולר,
ובמקרה יוצאים מן הכלל, איפה שהמחיר של התוצרת המקומית עולה על 2,5 לירות,
צריכה הממשלה להחליט על כל ענין וענין באופן אינדבידואלי.

היו"ר מ. בנטוב:

הצעתך היא אפוא - 2,5 לירות הדולר במקום
4 לירות הדולר.

ר. פלדמן:

אני מציע לקבוע 1,800 ל"י כמו שער הדולר.

א. כהן:

לדעתי, קביעה מחמטית כזאת של גובה השער
במקרה כל כך מטובך כמו אלפי מוצרים שונים
בעלי איכות שונה, - זהו דבר אכסוקטיבי מובהק כל כך שאין לנו בכלל צורך
להכנס בו. זה גם דבר שאינו ניתן לקביעות אפילו ל-6 חדשים. על כך
אני חושב שאנו צריכים לקבוא את הפרינציפ בלבד.

ש. לביא:

אני מציע לדחות את הסיכוח בטאלה זו, כי
היא מטובכת מאד. אני מציע שנטייל על

מיטהו לעשות מחקר בענין זה.

היו"ר מ. בנטוב:

היות ויש לנו עוד 3 הצעות שלא נספיק
לקבל עכשו, כי אני רוצה שנשמע את מר
גולדנברג, אני מקבל את הצעתו של לביא,

מר ליכטנשטיין:

אני רק רוצה להעיר, כי שער של לירה
ושמוניה לגבי יבוא זה, לפי דעתה של
כל המומחים במשרדנו, אינו מעשי. מצד שני לא רצוי לקבוע שער גבוה,
שיהפך לשער רשמי חדש. 2,50 לירות זה בערך הניבול המתקבל על הדעת בתנאים
של היום, בהסתייגות אחת, שלא רק במקרים יוצאים מן הכלל, אלא כל דבר
שעולה על זה, יבדק באופן אינדיבודאלי. כמובן, בדיקה זו צריכה להעשות
על ידי משרד מוסמן, ולא כל רשות הברוק לחוד.

היו"ר מ. בנטוב:

בישיבה הבאה נסכם את 3 ההצעות. אני
רוצה להגיד שפה לא ייעשה שום מחקר.
אני מציע שחברי הועדה יחשבו ויחיעצו עם מי שצריך להחיעץ על מנת שכול
לסכם בישיבה הבאה.

היו"ר מ. בנטוב:

אנו עוברים לסעיף ב' - מתן רשיונות
יבוא על ידי מרכז ההשקעות ושאלתו של
חבר הכנסת פורדר בקשר עם חוק לעדוד השקעות הון.

היו"ר מ. בנטוב:

מאחר שמר גולדנברג אינו שולט בשפה
העברית, ידבר אנגלית ואני אתרגם אותו.

מר גולדנברג:

המדיניות של משרדנו היא - לתת רשיונות
לסחורות שמפעל שהוקם פה בעצמו יעבד
אוחן. לפי ידיעתנו אף פעם לא נתנו רשיונות יבוא למוצרים שהיו מכוונים
למכירה.

הפרוצדורה היא זו: אנשי המשרד בודקים
קודה כל את הבקשה, ואחר כך שולחים אותה למשרדים הנוגעים בדבר, ובעיקר
למשרד המסחר והתעשייה, לאיסור. אם הבקשה מאושרת על ידי הרשות המוסמכת,
נפגשים עם הועדה לתוצרת הארץ כדי לטמוע את דעתה. ורק אם כולם
הסכימו, מוציאים את הרשיון. ועדת תוצרת הארץ מטכימה למתן רשיונות
מקרים שהמחיר זול, האיכות טובה יותר ויש חשיבות בזמן האספקה.

בשנה שעברה הוצאו רשיונות על סך
של 11,5 מליון דולר; 70 אחוז למכונות וציוד וחלקי חלוף; 7 אחוז
בשביל בנין ו-23% בשביל חמרי גלם וחלקי מתקנים.

א. כ. הן:

לפני שנה-שנתיים נמסר בעתונות, כי
בכמה מקרים נתנו למשקיעים, משקיעים
חדשים מאושרים, רשיונות יבוא למוצרים מוגמרים בגדר הסכום הדרוש
להם להון חוזר להקמת המפעל. האם רשיונות אלה, במידה שנתנו - כדוגמת
הטרנספורט הגדול של חרטינה שנמכרה בשוק - האם הם נתינו על ידי
מרכז ההשקעות, או הוטגו על ידי משרד ממסלתי אחר?

מר גולדנברג:

עד כמה שידוע לי - זה היה לפני שנכנסתי
למשרד - נתנו רשיונות להבאת חרטינה
רק לבתי מלון, לפי הסכום מיוחד עם שר האוצר, מסיבות דלקמן: הקושי
המיוחד לבנות בארץ הזאת בתי מלון, כי אין מוסדות מסכנתא. בארשות
אחרות בוני בתי המלון מקבלים 80-90 אחוז מהכספים במוסדות מסכנתאים.
בתקופה הזאת, ה אוצר החליט לתת לבנין בתי מלון בשביל חירי 50 אחוז
של ההוצאות בצורת הלוואה, שזה למעשה רק 33 אחוז, אם ניקח בחשבון
את הריהוט וההוצאות האחרות, גם זה לא הספיק בתור עידוד. אז הם הציעו
יבוא ללא חסלות כ די שיוכלו למכור את הסחורה בשוק ולגייס באופן כזה
את הכספים. אולם זה נגמר לפני שנתיים, ויותר אין חוזרים על כך
מאז אני נמצא במשרד.

ישנו עוד קושי - הפער בזמן. בדרך
כלל היו מוציאים רשיונות יבוא למכונות שנה ולחמרי גלם ל-6 חדשים.
אבל גם במקרים כאלה עד שהסחורה מגיעה חליה שנויים בארץ, ודבר
שהיה רצוי בזמן הוצאת הרשיון, יכול להעשות בלתי רצוי בזמן שהסחורה
מגיעה.

ש. פרלסטיין:

אנו שמענו כאן ממנהל המכס, ש הם נתקבלים
ביבוא שמובא על ידי רשיונות כלליים
שנתניה למפעלים מאושרים על ידי מרכז ההשקעות.

מר גולדנברג:

אין זו אמת ש הוצאו רשיונות כלליים.
הקושי הוא בזה שלפעמים אין מגדירים
באופן מדוייק את סוגי הסחורה שאריך להביא. למשל: כאשר כותבים ש אפשר
להביא 10 אחוז חלקי חלוף, המושג "חלקי חלוף" הוא כל כך רחב שאפשר
להביא כל מיני דברים שלא התכוונו להם מלכתחילה.

י. פורדר:

אני בקסתי לפני למעלה מחצי שנה, בצורה
של הצעה לסדר היום, להחיש את הגשת
הצעת החוק, ובקשר עם זה הדגשתי את הירידה הגדולה בהשקעות הון בזמן
האחרון. ואני רוצה לנמק זאת עוד פעם בהזדמנות זאת. לי נדמה שמיותר
בועדת ה כלכלה להדגיש את חשיבות ההשקעות הללו.

הערכתי היא, כי יש לנו אפשרות לה בטיח
את הענקות מאמריקה עוד תקופה מסויימת, אני חושש להגיד, קצרה. אני

מעריך שיעמדו לרשותנו הכנסות מהשלומית תקופה מסויימת, אני מעריך שגם מלווה העצמאות יתן לנו כספיר עוד תקופה מסויימת. אבל דוקא מפני שב-1954 יש לנו פחות או יותר המטבע הזר הדרוש, אנו צריכים להכין עכשו את הקרקע לעתיד לבוא, ואינני רואה בעתיד את המקורות שיסגרו לנו.

על כן אני רואה בדאגה חמורה את הירידה הגדולה בהשקעות הון בזמן האחרון. קבלתי, בעזרתו האדיבה של מר גולדנברג, סיכום ההשקעות מפורט לפי הענפים: בשנת 1950 הושקעו במפעלים מאושרים 63,5 מליון דולר; בשנת 1951 - 63,2 מליון דולר; בשנת 1952 - 42 מליון דולר, וב-1953 - 16,5 מליון דולר! כלומר - ירידה ניכרת בהון המושקע וגם ירידה ניכרת במספר המפעלים שבכלל עמדו לדיון. לכן אמרתי, כי אנו חייבים לפעול נגד ירידה כל כך מסוכנת. ופה ישנם גורמים פוליטיים. יש שאלה של אווירה, ויכולתי לחת כמה דוגמאות בענין זה, אבל אינני חושב שעלי לעשות זאת כחוג זה. ברור שהאנשים בארה"ב משפיעים מהמצב הפוליטי בארץ. הנטייה הטבעית, לא רק של היהודים, בארה"ב להשקיע בחוץ היא מוגבלת מאד. על כן מטקנתי היא, כי מחוץ לשנתי האווירה, יש לשנות את החוק לעודד השקעות הון. כיום יש כבר נטיון של כמה שנים, וכבר ברור שיש הכרח לשנות כמה וכמה טעיפיות: הסעיף הנוגע למסים, הסעיף הנוגע להלוואות וכו' ע"פ 21.

אנו חייבים לתקן את החוק תיכף ומיד, ולהביא אותו לאישור הכנסת. אני הצטע רחי שעברה שנה מאז קמה הממשלה החדשה שדרשה הגדלת ההשקעות, מבלי שממשלה זו הגישה חוק. קבלתי ידיעה שהחוק פחות או יותר מוכן, וקבלתי ממר סוזאייב את הצעת החוק. אני רואה לש אול את מר גולדנברג, אך הוא יכול להגיד לנו שישנה סיכויים מבוססים שהכנסת תקבל את החוק ב זמן מתקבל על הדעת, שלפי דעתי הוא - חדשים, כי אז אני מוכן לדבר על כל השאלות הנוגעות להגשת החוק: אם אין סיכויים כאלה, אני דורש בכל חוקף להחיש את הפעולה ולהגיש את החוק הזה.

מר גולדנברג: אני מסכים לחלק גדול מדברי מר פורדר, אבל אינני מוכן לראות במספרים אלה של ירידה הוכחה, שהכל הוא רע. אני חושב שטבעי הוא שתהיה ירידה, כי במידה שמבססים מפעלים חדשים יש פחות צורך במפעלים חדשים אחרים.

408 מפעלים שאושרו כבר מייצריהם. אני חושב שעכשו עומד על סדר היום - מלבד תעשיות מיוחדות שעדיין אינן קיימות - ביטוח והרחבת התעשיות שכבר הוקמו במקום לחפש אחרי מפעלים חדשים נוספים.

מה שנוגע לחוק, הרי בעיני החוק הקיים הוא חוק רע מאד. גם הגישה המבוטאת בו אינה טובה, ועוד יותר גרוע הוא ניסוח החוק. אין הבדל במתן הקלות במסירה לפברות מאושרות ולחברות בלתי מאושרות. אבל ביחס לבעלי מניות במפעלים מאושרים, יש הבדל והוא - שהם מקבלים הנחה במסים על מניות של מפעלים מאושרים.

אחת החקלות הגדולות שישנן בחוק הזה היא, שיש יותר מדי מסכיות לשר ולמנהל המרכז; זאת אומרת, שהאיש שקורא את החוק אינו יודע איך להשתמש בסמכות זו.

אני גם כן מצטער שהחוק אינו מוכן. היתה טיוטא של החוק החדש בידי מר סוזאייב. לאחר מכן היו התיעצויות עם נציגי משרד המסחר והתעשייה, משרד האוצר ומרכז ההשקעות, ונתקלה הצעה מוטכמת. לפני 6 שבועות ישבתי עם היועצים המשפטיים של משרד האוצר ומשרד המסחר והתעשייה, והבאתי הצעה באנגלית והם קימו אריכיה לנסחה בעברית, אך הם ניסחו אותה רע מאד. עכשו נמצאת ההצעה בידי מר האוצר ושר המסחר והתעשייה.

אחד התיקונים החשובים בהצעה החדשה הוא, שמסלקים מהטעיפיות הטוניר את שיקול דעתו של השר או ממנהל מרכז ההשקעות, והדבר היחידי שיש לעשות הוא - לאשר או לא לאשר. ברגע שמאשרים את הבקשה, זכויותיו של המסקיע מובטחות. דבר אחד נשאר לשיקול דעתו של המרכז וזה - סער ההחלפה מכסף מקומי לדולרים.

השנוי ה שני הוא ביחס למסים, מן רווחי חברות, והחברה תשלם במקום 50 אחוז - 25 אחוז. גם קודם שילמה החברה רק 25, כי מקבל הדוידנדה שילם את ה-25 אחוז השניים. הצעת החוק היא, שבנקודה זו ישאר המצב כפי שהוא היום, אבל אם חברה אינה מחלקת דוידנדה אלא משקיעה את הכסף בהרחבת המפעל, היא לא תשלם את 25% השניים. וכאן מחעוררת השאלה - מה לעשות עם אותם מפעלים שכבר אושרו, כי החוק החדש

לא יחול עליהם, ולהם לא תהיינה אותן הזכויות שיהיו למפעלים שיקומו
אחרי אישור החוק החדש. אין לי הצעה בענין זה, יש לי נמוקים בעד, יש
לי נמוקים נגד, ואינני יכול להחליט.

אני רוצה לומר עוד משהו בקשר עם הירידה
בהשקעות הון. הטיבה העיקרית, לדעתי, בירידה זו של השקעות הון מהחוץ היא
- חוסר בהון מקומי להשקעות. אם תבדקו את הרכב ההון ב-700 מפעלים שאושרו,
ב-90% מהם יש שותפות בין הון מקומי והון חוץ, כי כל מקומי שרצה להקים
מפעל חיפש לו שותף בעל הון מחו"ל. כיום למסקיעים המקומיים אין כסף
ולכן אינם מחפשים מסקיעי חוץ.

היו"ר מ. בנטוב:
היינו רוצים לדעת מהי שיטת העבודה של
מרכז ההשקעות.

מר גולדנברג:
יש לנו 35 עוברים, 6 מהם בתפקידים
חשובים, והקושי הוא למצוא אנשים מתאימים,
אך זהו קושי הקיים בכל משרדי הממשלה.

הפרוצדורה בדרך כלל היא כזאת: בא מסקיע,
בעיקר מסקיע מקומי, לפעמים האורך דין שלו ורק לעתים רחוקות המשקיע
מחו"ל, ופבטצ אחראים להסקיע כסף במפעל מסויים. אנו מעבירים אותו לאיש
המטפל ב ענף זה של העטיה שהוא רואה להסקיע בו. אותו פקיד חוקר בדרך
כלל את כל מה שקטור בענין זה, מה יש לו לאותו האדם הרוצה להסקיע, מה
נחוץ לון מה הן תכניותיו וכו'. כל הפרטים האלה נרשמים בשאלון שנשלח
לרשות המוסמכת באותו ענף שתביע את דעתה. לאחר זמן - שהוא בדרך כלל
ארוך מדי - חוזר השאלון למרכז ההשקעות. ב-85-90 אחוז, אני יכול לומר,
כי אנו מקבלים את המלצות הרשות המוסמכת, ואז עובר השאלון לישיבת המרכז
שמיוצגים בו ששה משרדים, וההחלטה שמתקבלת שם היא החלטה סופית. כאשר
מתקבלת החלטה חיובית בא האדם ומבקש רישיונות יבוא לכל מה שנחוץ לו, ואנו
בודקים את הדבר בדרך שצינתי קודם ומוציאים את הרישיונות, ואז מתחילות
הצרות.

נוסף לזה יש לנו מומחים לעניני קרקעות,
שמיייעציה איפה להשיג את המגרשים, וכן מומחים לבנין שממליצים על רישיונות
יבוא לחמרי בנין למפעלים אלה. אחרי כל זאת, המשקיע רואה במרכז
ההשקעות מעין אפוטרופוס, ואם יש לו קשיים במשרדים אחרים, הוא בא חמיד
להתייעץ ולבקט עזרה.

י. פורדר:
אני מציע שהועדה תקבל המלצה לפנות לממשלה
בבקשה להחיש את הגשת החוק. אנו הייתי
מוסיף, שאריך לשאול את הממשלה מתי בדעתה להגיש את החוק לכנסת.

י. אורי:
בעצם הפעולות הקורות בהשקעת הון נגמרות
בארץ, אבל מתחילות בחו"ל. הייתי רוצה
לדעת אפוא, מה הן הפעולות הנעשות בחו"ל בקשר להשקעות הון בארץ. מה
עושות הקונסוליות שלנו או מוסדות אחרים, ומהי יכולתם לבלוה כל מיני
גורמים שונים המפריעים בפעולה זו?

א. כהן:
שאלתי הראשונה היא ביחס להצעות יזומות
של מפעלים, כלומר, להציע לשוק היהודי

בחו"ל מה דורש.

השאלה השניה נוגעת לחוק החדש המוצע -
האם בעתיד השקעות בניירות ערך יקבלו הקלות, או השקעות חלקיות במפעלים
קיימים שאינם מפעלים מאושרים, א בל ההשקעה חשובה ודרושה למדינה - באיזו
מידה הם יקבלו הנחות?

שאלה שלישית - לכמה זמן תנתנה ההנחות
החדשות שמדברים עליהן?

שאלה רביעית נוגעת לשאלת השווייון וההתחרות
לפחות של מפעלים חדשים. לדעתי, אסור ליצור מצב ששני מפעלים באותו
ענף, אחד שהוקם לפני שלוש שנים והשני שהוקם עכשו, יעמדו במצב של חוסר
שווייון.

שאלה 5 ביחס לשער של ההשקעות, מה המצב
כיום, ומה היחס של המשקיעים הפוטנציאליים לשער המוצע על ידי הממשלה?

והשאלה האחרונה - במרכז ההשקעות היו

ט. זיסמן:

מהו אחוז ההשקעות שיצא לפועל מחוץ
המספרים שהביא בפנינו מר פורדר?

מר גולדנברג:

75% כבר פועלים, 19% נבנית והיתר בתכנון.

אנו איננו עושים כל פעולה בחוץ. הפעולה

נעשית על ידי הקונסוליות. אין כל הגנה בפני מעשי רמאות, אבל אם
האיש בעצמו סוחר, הוא לא יתן לרמות את עצמו.

כאשר באתי למשרד מצאתי אדם אחד שעסק

בהכנת תכניות בטביל חו"ל, אך שוח דבר לא יצא מזה. אני אומר, ששום
השקעה לא תבוא בדרך זו. מי שרוצה להשקיע, עושה את השכונות הוא. הדבר
היחידי שאנו יכולים לעשות הוא - מתן הלוואות למפעלים הרוצים בכך. הכינוי
חמר בקטר לכך, ובקרוג נוכל לפרסם אותו. עברנו על רשימה של כל המפעלים
ובקשנו את האוצר הלוואות למכונות וצמוד, אך לא כל המפעלים מוכנים לקבל
את הכסף, אם כי אחרי כמה חדשים הם משנים את דעתם. כיום יש לנו רשימה
של 100 מפעלים שמוכנים לקבל את הלוואות. לאחר שנבדוק היטב את הרשימה
נוכל לפרסם אותה בחו"ל באמצעות משרדי הסוכנות והממשלה, וכן באמצעות
משרדו של מק-דניאל.

איננו ממלאים תפקיד של מתווכים בין

הזקוקים לכסף ואלה העלולים להשקיע כסף. איננו יכולים לקבל אחריות
מוטריית בעד עסקיה פרטיים. אילו היינו פותחים משרדים בחו"ל, הפקיד שלנו
שהיה יושב שם, במשך חדשים היה מאבד את הקשר אתנו, כי התנאים משתנים,
ואנו היחידים שיכולים להחליט בעניין זה.

ההנחות, לפי החוק החדש, תנתנה ל-7 שנים

מיום אישור המפעל, או 5 שנים מיום הייצור.
השער למשקיעים הוא כיום 1,800 ל"י הדולר.
אני בדעה שצריך להיות שער אחיד, והממשלה אינה צריכה לזהל מ"מ על
סעריה שונים.

אין נציגות צבורית במרכז ההשקעות. לדעתי,

צריכים להיות במרכז ההשקעות רק נציגי הממשלה. לעומת זאת ישנה מועצה
מייצגת של כל הגורמים הצבוריים. הם צריכים להפגש אחת לחודש, אבל אינם
נפגשים.

בסוף דברי אני רוצה להעיר הערה מיוחדת

ביחס לדבש שהגיע ארצה. הדבר שהגיע באמצעות הרשיונות שאנו נתנו לא
היה מיועד למכירה, אלא זה היה צריך להיות חמר גלם לתעשיית בירה. אולם
את הדבש אפשר למכור גם כמוצר מוגמר. איננו מסטרה, ואיננו יכולים לדעת
מה יעשו היהודים ברשיונות שאנו נותנים. אילו ידענו מלכתחילה שזוהי
המטרה, למכור את הדבש בשוק, לא היינו נותנים את הרשיון.

היו"ר מ. בנטוב:

אני מודה לך. ובקשך לבוא לישיבה הבאה,
כי עלינו לברר עוד את שאלת רשיונות

היבוא.

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.30.